

סיפורת ישראלית בקאהיר? אהרון מגד ושות'

יהוה, רשומה מאת איש רגנע של עברית שלום קרמר, על הזו. רשימה נוספת, מאת העיי תונאי א.ב. יפה, עוסקת באברהם שלונג סקי, ורשימה של אברהם שאנג דנה במשורר עזרא וזסמן — עד כאן הברמינגים. כאן באה רשימה של אחד מענקי התרבות והספרות הישראלית לדורותיה, עימי נואל הרוסי, על התרבות הישראלית. את מדור השירה בקובץ פותחים שני שירים מאת יהודה עמיחי, המעידים על כך שלא ניתן לשטות בטעמים התרבותיים של המצריים, כפי שניסה מגד לעשות. פרק הפרוזה בקובץ נפתח באופן המובן מאליו, בסיפור מאת אהרון מגד, בלוויית תצלומי השלישי בקובץ יחד עם מיקטרתה. בעיקבות יצירתו של מגד באות, "יצירות מופת" של חנוך ברטוב, ח"כ משה שמיר והח"כ לישעבר ס. יוהר, מול אייזנשטיין וזו של סיפורת ישראלית הנוצרת בהווה, בולט סיפורן של אורי אורלב.

האמת היא, שקובץ זה שראה אור בקאהיר, הוא בבחינת מחדל-תרבותי אופייני, שעלה בידו להציג לפני המצרים את הסיפורת הישראלית במלוא עליבותה. עסקנותו הסיפורתית ומגמתיותו של אהרון מגד הביאו לכך שבעיני שוחרי הספרות במצרים, שמות של יוצרים בהווה כעמוס עוז, יצחק ברנר, פינחס שדה, א.ב. יהושע, עמוס קינן ודן בן-אמוץ אינם קיימים כלל. קובץ זה מהווה הוכחה חותכת נוספת לכך שאהרון מגד מנצל למטרות אישיות, את מעמדו כשליחם של סופרי ישראל בפא"ן קלאב העולמי, שאותו הוא הופך לאגור טריפ המשולל כיוסי סיפורתי כלשהו. נותר להתנחם בכך שבעתיד, בקביצים נוספים שיראו אור בקאהיר, תהיה תמונת מצב אמיתית של הספרות הישראלית ושל פא"ן מגדושי יחדל לשמש כסמל לתרבותי תנו.

קודם הירצחו רתם ד"ר חיים ארלוזורוב את עצמו למיפעל הצלת רכושם והעלאתם של יהודי גרמניה לארץ, במיסגרת הסכם הטרנספר עם הממשלה הנאצית, תוך ש- במקביל ריכז את מדיניות היישוב כלפי שילטונות המנדט הבריטי — במבוא הביור ללו הותקף בידי הרוויזיוניסטים מעל סגל במה אפשרית.

מן הראוי להעיר שמחברת הביוגרפיה הפוליטית של חיים ארלוזורוב, מרים גטר, אינה מטריחה עצמה לבחון את ייחודו של ארלוזורוב לגבי ההשלכות של ההיסטוריה הכלל-ישראלית, וכן את תפקידו של היישוב קפוטיו החריגות ברצינות. במבוא הביור גראפי, דומה שהיא מדלגת במתכוון על מערכת הקשרים, הבלתימפוענת עד היום, בין חיים ארלוזורוב לבין אשתו של שר-התעמולה הנאצי, גבלס, סיפור שהובא לא פעם מעל דפי שבועון זה, ואף הועלה בהרחבה על-ידי העיתונאי הבריטי כנען, לפני כשנתיים בהארץ. מכל מקום, זוהי ביוגרפיה מומלצת לדורות אשר לא ידעו את חיים ארלוזורוב, ביוגרפיה שמכוחה לפענח מעט מן הסבך הלאומי והמעמדי שאליו הגיעה החברה הישראלית.

צאן ברזל

פא"ן מגדושי

אם הספר, "פאן טראווא", או מסע-האדריכלות האחרון בליטא" מאת הסופר הלאומי הפולני אדם מיצקיביץ' משמש סמל לתרבות הפולנית, הרי הסיפור הבא משמש סמל לתרבות הישראלית:

בין שוחרי הסיפורת הטובה במצריים נוצר בשבועות האחרונים רושם, שהבולט והחשוב בין סופרי ישראל הוא העיתונאי והחבר אהרון מגד. הסיבה למידע מטעה ומסלף זה נעוצה במעמדו של מגד כשג"ר-ירמיעופף של הסיפורת הישראלית, בתור קץ עסקנותו בסניף הישראלי של פא"ן קלאב.

לפני כחודש וחצי ראה אור בקאהיר, בתרגום ערבית, קובץ מורו של מיכאל קטעים מתוך הסיפורת הישראלית (ראת גילופה) בעריכת הסופר המצרי עבד אל-מונעם סלים, המבוסס על תרגומים לאנגלית כפי שפורסמו בידי פא"ן קלאב הישראלי, ומתוכם ניתן להסיק עלינקלה כי

כיצד הרהיבה עוז בנפשה, אותה גבי ליטוויץ הנ"ל להביא לדין הנורות והגסות, העוללות למעוך את סיפוריה של קתרין מנספילד בכריכת כרום רכה.

בהמשך דיברי ה, הקדמה" שלה מבהיר רה הגב' ליטוויץ, כי "העיקרון המנחה בפחירה (של הסיפורים) הוא הפגשת הקורא, לראשונה, עם פניה שונים של המספרת...". ובבורותה היא שוכחת שעד לפני שנים מיספר היה כל תלמיד תיכון בארץ, שלא היה שייך ל, עולמם התרבותי של העמים דוברי-האנגלית...". אנוס לל-מוד לבחינות-הג'ל את הסיפור הנ"ל. הגב' ליטוויץ הנ"ל עוסק כבר בספקולציות. אחת מהן היא בדבריה על שבי-קובץ המתורגם כולל חלק מסיפור לא-גמור, שעליו היא מעידה: "קמטע, קצוף, עציב כפיפורי-חיה, רשיש בו כדי לרמוז מה כיוון היה ליצירתה (של מנספילד), אילו זכתה לבשלתה המלאה..."

אולי כאן המקום לערוך וידוי קל ולומר, שדיברי, "הקדמה" של הגב' ליטוויץ יוצר פי ההתנשאות, העליונות, והכוונה להאי-כיל בסיפורת בעורת כפית, הביאו אותי להיעצר מן הקריאה בספר בעמוד 11, בסוף דברי הקדמתה, ולהניחו בצד. מן הסתם, כאשר אגרש מעלי את שדי הבר-ברת של המתרגמת הנ"ל, אפתח את הספר הזה בפעם הבאה בעמוד 12.

בחטף

"פורתא המרא"

● ברשימה מוזרה שפירסם, ושבעורתה ניסה להבין את, "גיל התבונה" לז'אנר "פול סארטר, כתב ברציון אורתא" על הפילוסוף והסופר הצרפתי הקשיש: "אז מה בכך אם איננו פילוסוף אמין? הוא יוצר...". בהקומה השלישית נפתחה תערוכת צילומים של פירס, שהיה בעבר כתב של לייף, לוק ואובורדור והמר למד כיום צילום אמנותי באוניברסיטת חיפה ובמחנן אבני ● בחוכנית שאלות אישיות, שבמהלכה ריאיון יעקב אגמון את מנכ"לית המועצה לתרבות-ולאמנות, הגב' לאה פורת, קבעה פורת את ה,אני מאמין" שלה לעתיד המועצה: "חוססם על השר המר, שיש לתמוך יותר ביוצרים שמייצגים את דעת הרוב הנוכחי בעם...". וכצעד ראשון רמזה לתמיכה שהמועצה החלה מעניקה לכתבה-העת האומה, המוצא לאור בידי מוסדר ז'בוטינסקי. כאשר נשאלה פורת בדבר הישגה הגדול ביותר במשך שנות כהונתה במשרה זו, ציינה: "ההישג הגדול ביותר שלי הוא שמישרד החינוך והתרבות, הוא הכתובת לענייני

לאה פורת

דעת הרוב הנוכחי בעם

התרבות והאמנות במדינה...". הגיב על כך מלחין צעיר: "הישגו הגדול ביותר של אנדריי ז'דאניב (על שמו: ז'דאנוביץ) הוא בכך שהמפלגה הקומוניסטית הרוסית הפכה הכתובת לענייני התרבות והאמנות במדינה...". והוסיף אותו מלחין באנחה: "פורתא המרא..." ●

עגנון, נפקד מפירסומי פא"ן קלאב ישראל, ואת מקומו תופס יריבו, חיים הזו, שאת כל חייו הסיפורתיים חי בעליית-ההלב של המיסד בארץ. הקובץ המצרי נפתח ברשימה מאת איש רגנע של עברית שלום קרמר, על הזו. רשימה נוספת, מאת העיי תונאי א.ב. יפה, עוסקת באברהם שלונג סקי, ורשימה של אברהם שאנג דנה במשורר עזרא וזסמן — עד כאן הברמינגים. כאן באה רשימה של אחד מענקי התרבות והספרות הישראלית לדורותיה, עימי נואל הרוסי, על התרבות הישראלית. את מדור השירה בקובץ פותחים שני שירים מאת יהודה עמיחי, המעידים על כך שלא ניתן לשטות בטעמים התרבותיים של המצריים, כפי שניסה מגד לעשות. פרק הפרוזה בקובץ נפתח באופן המובן מאליו, בסיפור מאת אהרון מגד, בלוויית תצלומי השלישי בקובץ יחד עם מיקטרתה. בעיקבות יצירתו של מגד באות, "יצירות מופת" של חנוך ברטוב, ח"כ משה שמיר והח"כ לישעבר ס. יוהר, מול אייזנשטיין וזו של סיפורת ישראלית הנוצרת בהווה, בולט סיפורן של אורי אורלב.

האמת היא, שקובץ זה שראה אור בקאהיר, הוא בבחינת מחדל-תרבותי אופייני, שעלה בידו להציג לפני המצרים את הסיפורת הישראלית במלוא עליבותה. עסקנותו הסיפורתית ומגמתיותו של אהרון מגד הביאו לכך שבעיני שוחרי הספרות במצרים, שמות של יוצרים בהווה כעמוס עוז, יצחק ברנר, פינחס שדה, א.ב. יהושע, עמוס קינן ודן בן-אמוץ אינם קיימים כלל. קובץ זה מהווה הוכחה חותכת נוספת לכך שאהרון מגד מנצל למטרות אישיות, את מעמדו כשליחם של סופרי ישראל בפא"ן קלאב העולמי, שאותו הוא הופך לאגור טריפ המשולל כיוסי סיפורתי כלשהו. נותר להתנחם בכך שבעתיד, בקביצים נוספים שיראו אור בקאהיר, תהיה תמונת מצב אמיתית של הספרות הישראלית ושל פא"ן מגדושי יחדל לשמש כסמל לתרבותי תנו.

תולעי תרבות

הקדמה

יש גברת אחת, העושה לפרנסתה בתר-גום של ספרים מאנגלית ללשון-הנביאים, והחשוב שהיא מביאה בשורה בכל מילה שהיא מרוקנת מן האנגלית לעיברית. על כן היא נוהגת להצמיד לתרגומיה הקדמות, מבלי שהמו"לים יעצרו בעדה מלבצע את זממה, וזאת למרות שאותה גברת אינה נמנית עם עידיה המתרגמים לעיברית. בימים אלה ראה אור, בהוצאת זמורה, ביתן מודן, הספר מסיבת גן מאת המספרת הנירוזילנדית קתרין מנספילד, בתרגום של אותה גברת רבת-בשורות, רינה ליטוויץ, מן הראוי להקדים ולהדגיש שסיפוריה של קתרין מנספילד מעולים, ומן הראוי שיימצאו בכל סיפרייה ובכל בית, אך יחד עם זאת, מפליא הדבר שמו"לי הספר, שטרחו בעבר לתרגם לעברית מן יצירותיהם של גינטר גראס, היינריך בל וזיגפריד נקץ, ללא הקדמות של מתרגמיים, נגררו אחר רהבה ה,תרבותי" של הגברת ליטוויץ, הצועק מכל שורה שבידיה הקדמתה לספר זה.

אם גם נתעלם מקביעות, "סיפורתיות" כמו: "הרמות היפה, הלא-ארכית, נעשה מיסטריות ומתנשאת כעולם הגם מדי ל-מישפחה...". הרי בלתי-נמנע להתעלם מקביעות כמו: "מאז הרג שמה מעולמם התרבותי של העמים דוברי-האנגלית, וזכתה תורגמו לשפות רבות...". הקורא התמים עלול להניח את הסימניה בתוך הספר, ולרוץ אל המראה שבחדר-ההרצאה, להתבונן בה ולחשוב, אולי, שהתרבות היהודית בת אלפי השנים היא כאין-וכאפס לעומת 'עולמם התרבותי של העמים דוברי-האנגלית...'. ושפדוהו וגאולוהו התרבותיים קרבים עם ימות המשיח של תירגום סיפורי קתרין מנספילד, בעזרתה האדיבה של הגברת ליטוויץ.

בהמשך מביאה הגב' הנכבדה הנ"ל קביעה שנאמרה על צ'כוב, שאותו כיבדה הגב' מנספילד, שאותה מכבדת הגב' ליטוויץ, והיא מצטטת: "איי-אפשר למספר את תוכנם של הסיפורים משום שכולם כתחריים יקרים ועדיניים, תוכנם יחס הזר ואינם סובלים מנע דייים זרות העוללות למער אותם...". באמת שמתמיה הדבר,

אהרון מגד

ייתכן כי תמצא עניין בסופרים אחרים

ספרים שלו ובו כתוב: פלים יקורי, רציו תי להעניק לך ספר משלי, אבל השכתי שיתכן כי תמצא עניין בסופרים ישראלים אחרים. על כן אני מצרף גם ספר נוסף, ובו שירים, סיפורים ורשימות שהתפרסמו אשתקד ואני מקווה שתמצאו בו עניין...". עבד אל-מונעם סלים, שאינו מודע ל-עובדה כי מישלחת ישראל לקונגרסים של פא"ן קלאב העולמי אינן מייצגות את ה-מתרחש בסיפורת הישראלית אלא את העסקונה הסיפורתית, מעתיק בדיברי הקדמתו לקובץ שראה אור בקאהיר, בנאי-וויות רבה, את אהרון מגד הדואג למניר-תיו, ומציין בלשון אופיינית לו: 'אבל חשבתי, שיתכן כי תמצא עניין בסופרים ישראלים אחרים...'. דבריו של האדם ש-נסיעתו מומנה עלימנת לייצג סיפורת שלמה.

מן הראוי שקהל צרכני הסיפורת בארץ יעקוב אחר ייצוגה של הסיפורת הישרא-לית, בקובץ המצרי שנעשה בהשראתו של מגד, מובן שמקומו של הסופר הישראלי האחד והיחיד שזכה בפרס נובל, ש"י